

Metodika DIA k Novele **zákona 12/2020 Sb. o právu na digitální službu** (ZoPDS), která definuje požadavky na tzv. **nepřiměřenou zátěž** při tvorbě digitálních služeb.

v4.2, 19.3.2025

ÚČEL, CÍL A LEGISLATIVNÍ RÁMEC METODIKY

Účel a cíl metodiky

Tato metodika je určena k posuzování jednotlivých digitálních služeb ze strany ohlašovatelů agend. Jejím cílem je u každé služby jednoznačně odpovědět na otázku, zda je možné, vzhledem k jejím vlastnostem, považovat digitalizaci služby portálovým způsobem, podle § 4, odst. (1), písmeno d) ZoPDS, za tzv. nepřiměřenou zátěž. Cílem metodiky je zajistit předvídatelné, spravedlivé a vzájemně srovnatelné posuzování přes široké spektrum orgánů veřejné moci (OVM).

Metodika se týká pouze služeb, které zahajuje uživatel služby a jejichž povaha současně nevylučuje digitální službu.

Legislativní rámec

Metodika je aplikací § 4 ZoPDS, který v příslušných odstavcích říká:

(4) Orgán veřejné moci nemusí umožnit učinit digitální úkon podle odstavce 1 písm. d), pokud by mu to způsobilo nepřiměřenou zátěž.

(5) Orgán veřejné moci při posuzování míry nepřiměřené zátěže zohlední

a) svou velikost, povahu a zdroje a

b) své odhadované náklady a přínosy ve vztahu k očekávanému přínosu pro uživatele služby.

(6) Vyhodnotí-li orgán veřejné moci po posouzení podmínek podle odstavce 5, že by mu umožnění učinění digitálního úkonu podle odstavce 1 písm. d) způsobilo nepřiměřenou zátěž, zašle Agentuře žádost o vyjádření k tomuto závěru. V případě souhlasného vyjádření Agentury orgán veřejné moci vyznačí závěr v katalogu služeb. V případě nesouhlasného vyjádření Agentury a pokud orgán veřejné moci na závěru trvá, rozhodne o tom, zda by umožnění učinění digitálního úkonu podle odstavce 1 písm. d) způsobilo orgánu veřejné moci nepřiměřenou zátěž, vláda.

SLUŽBY, KTERÉ NELZE Z DEFINICE POVAŽOVAT ZA NEPŘIMĚŘENOU ZÁTĚŽ

1. Strategické služby

- Digitální služby strategického, bezpečnostního případně krizového významu, bez ohledu na vyhodnocení otázek v dalších částech tohoto materiálu, které by jinak mohlo argumentovat nepřiměřenou zátěží.
- Může se jednat například o různá podání či hlášení při povodních, komunikace občanů se systémy pro podporu řešení mimořádných situací nejrůznějšího druhu včetně branných, kybernetických, válečných atp.

2. Služby, které se řeší nárazově

- Nárazové služby jsou takové, které se zpřístupňují jednou za delší čas, typicky více než 12 měsíců, jejichž perioda není pravidelná, například globální ohrožení typu epidemiologických hrozeb. Ve speciálních případech se může jednat i o pravidelné služby s periodou delší než 12 měsíců, například služby související s volebním cyklem a jeho podporou, např. připravovaný agendový informační systém pro podporu voleb v gesci MV.

POVAHA SLUŽBY VYLUČUJÍCÍ POVINNOST VYTVOŘENÍ ELEKTRONICKÉHO FORMULÁŘE

Existují služby specifické povahy, jejichž charakter explicitně vylučuje vytvoření informačního systému dle § 4 odst. (1) písm. d) ZoPDS, aniž by bylo nutné posuzovat nepřiměřenou zátěž, kterými jsou:

- a. Daná služba je tzv. **proaktivní službou**, tedy takovou, která se startuje „sama“, na základě splnění definovaných zákonných podmínek a pro kterou tedy není třeba žádné podání učiněné klientem VS. Příkladem takové služby je výměr daně z nemovitých věcí ve druhém a dalším roce jejího odvodu.
- b. Služba je legislativně provedena **existencí speciální právní úpravy** způsobu činění digitálního úkonu vůči OVM, typicky s odkazem na **§ 4 odst. 1 písm. e)**. Ten předvídá činění učinění digitálního úkonu i jiným způsobem, než stanoví odstavce a) – d), a to za podmínky, že tak stanoví nějaký jiný právní předpis. Například se to může týkat situace, kdy je, na základě zákona, konkrétní podání upraveno tak, že je možné jej činit pouze **automatizovanou** datovou komunikací soukromoprávního subjektu vůči OVM typu **B2G**. Konkrétně se v tomto případě jedná např. o podání zaměstnavatele v systému jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatele (JMHZ) vůči MPSV/ČSSZ. **Rozhodné pro aplikaci tohoto odstavce je, zda ona speciální právní úprava vylučuje použití § 4 odst. (1) písm. d), či nikoliv.**
- c. Služby, u kterých je **předpoklad novelizace** ve smyslu zavedení **speciální právní úpravy** podle předcházejícího odstavce nejpozději do 1.2.2027 (tedy **v rámci dvouleté lhůty odložení plnění některých povinností uložených zákonem**) za předpokladu, že zmíněný **legislativní proces** v okamžiku vyhodnocování již **byl započat**. To je možné **prokázat** buď

číslem OVA z aplikace eKLEP, **anebo číslem Sněmovního tisku** ze systému dolní komory Parlamentu ČR. Započatým legislativním procesem se rozumí i situace, kdy v rámci lhůty do 1.2.2027 dojde k ukončení funkčního období jedné vlády a k začátku funkčního období vlády následující.

NEPŘIMĚŘENÁ ZÁTĚŽ DLE SLOŽITOSTI A DALŠÍCH VLASTNOSTÍ FORMULÁŘE

Kategorizace služeb

Kategorizace služeb se provádí podle složitosti formuláře, kterým se činí podání. Základní osobní údaje podatele, případně jeho zástupce, se nezapočítávají do počtu polí uvedených níže, protože se vždy musí předvyplnit údaji elektronicky identifikované a autentizované osoby, která je v roli podatele.

Kritéria se zaměřují na komplexnost samotného formulářového řešení, tedy na složitost vyplňování a také na úroveň interakce formuláře s uživatelem.

A. Jednoduchá služba (formulář)

- **Předvyplňování údajů:**
 - Formulář neobsahuje položky, které by bylo třeba předvyplňovat hodnotami z propojeného datového fondu. Výjimku budou vždy tvořit údaje o osobě podatele, které bude možné převzít z příslušných sdílených služeb, které se v případě portálového řešení musí, v souladu s Národním architektonickým plánem, používat.
- **Počet polí a sekcí:**
 - Maximálně 5 editovatelných proměnných/polí (mimo textové pole s volným textem). Nepočítají se základní osobní údaje podatele, jak je již řečeno výše.
 - Maximálně 1 textové pole s volným textem.
 - Žádné sekce se u těchto jednoduchých formulářů nevyskytují, definice sekce viz dále.
- **Přílohy:**
 - Formulář může mít nejvýše 5 souborových příloh, které se svým objemem musejí vejít do limitu pro datovou zprávu Informačního systému datových schránek (ISDS).

B. Běžná služba (formulář)

- **Předvyplňování údajů:**
 - Datová pole je třeba automaticky předvyplňovat hodnotami z propojeného datového fondu, pokud je zdroj dat v každém dílčím případě dostupný.
- **Počet polí a sekcí:**
 - 6 až 10 polí na formuláři, myšleno včetně případných textových polí s volným textem.
 - Formulář je jednokrokový (vše je jedna sekce), a tedy neobsahuje žádné přepínání mezi více částmi jednoho formuláře.

- **Přílohy:**

- Formulář může mít nejvýše 10 souborových příloh, které se svým objemem musejí vejít do limitu pro datovou zprávu ISDS.

C. Složitá služba (formulář)

- **Předvyplňování údajů:**

- Datová pole je třeba automaticky předvyplňovat hodnotami z propojeného datového fondu, pokud je zdroj dat v každém dílčím případě dostupný.

- **Počet polí a sekcí:**

- 11 až 40 polí na formuláři, myšleno včetně případných textových polí s volným textem.
- Formulář je víceukrokový (více než jedna sekce). Sekce je definována jako relativně samostatná část formuláře, typicky s informacemi jednoho typu, mezi kterými lze posunovat/přepínat/vracet se.

- **Přílohy:**

- Počet souborů příloh není omezen. I zde však platí, že přílohy se svým objemem musejí vejít do limitu pro datovou zprávu ISDS.

D. Vysoce komplexní služba (formulář)

- **Předvyplňování údajů:**

- Datová pole je třeba automaticky předvyplňovat hodnotami z propojeného datového fondu, pokud je zdroj dat v každém dílčím případě dostupný.

- **Počet polí a sekcí:**

- Více než 40 položek na formuláři, myšleno včetně případných textových polí s volným textem.
- Formulář je víceukrokový (více než dvě sekce), je implementováno větvení obsahu formuláře podle obsahu dříve vyplněných položek, některá pole se tedy zobrazí pouze na základě konkrétní hodnoty předchozí odpovědi.

- **Přílohy:**

- Počet souborů příloh není omezen. Přílohy se svým objemem nijak neváží k limitu pro datovou zprávu ISDS, protože se jako transportní vrstva nepředpokládá systém datových schránek, ale podání přechází z portálu přímo do AIS voláním jeho webových služeb.

Ve všech kategoriích platí, že je nutné naplnit zde neřešené požadavky ZoPDS, například autorizaci úkonu, osvědčení digitálního úkonu atd.

Limity počtů podání pro jednotlivé kategorie služeb

Pokud je pro službu dané kategorie **roční četnost podání nižší než stanovený limit**, lze uznat digitalizaci této služby portálovým způsobem za **nepřiměřenou zátěž**:

- A. Jednoduchá služba: do **60** podání může být nepřiměřená zátěž,
- B. Běžná služba: do **120** podání ročně může být nepřiměřená zátěž,
- C. Složitá služba: do **2000** podání ročně může být nepřiměřená zátěž,
- D. Vysoce komplexní služba: do **20 000** podání ročně může být nepřiměřená zátěž.

ZHODNOCENÍ VELIKOSTI, POVAHY A ZDROJŮ OVM, JEHO NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Kritéria, uvedená v nadpisu této kapitoly může OVM zhodnotit v závislosti na své situaci (infrastrukturní, technické, rozpočtové) tak, že limity, uvedené v příslušné kapitole výše, může příslušně snížit a rozhodnout se realizovat portálové řešení **i v případě nižších hodnot četnosti konkrétních služeb**, než jsou tyto limity. Uvedené hodnoty limitů je tedy třeba vnímat jako hodnoty maximální, při jejichž dosažení se již musí splnit původní úmysl zákonodárce ZoPDS, vyjádřený v §4 odst. (1) d). **Při menším počtu podání o jejich digitalizaci může rozhodnout úřad ve své diskreci.**

ŘEŠENÍ PRO JEDNODUCHÉ SLUŽBY

V případě služeb v kategorii „**A - jednoduchá služba**“ je možné využít technické řešení, které pomocí principu **parametrického generování formulářů** a jejich vykreslení v běhovém prostředí sníží cenu portálové realizace takové služby na zcela minimální hranici, v porovnání s klasickými nástroji pro navrhování formulářů s mnoha vyplňovacími poli, validačními funkcemi a přílohami.

V případě, že takové řešení bude dostupné centrálně jako sdílená služba, případně pokud si jej zrealizuje samotné OVM jako resortní službu, tak posuzovaná služba v uvedené kategorii A nemůže být považována za nepřiměřenou zátěž v žádném případě. Popsané řešení musí výstupní data z formuláře poskytovat jako standardní strukturovanou datovou zprávu/strukturu, která je vhodná pro další automatizované zpracování na straně úřadu a musí samozřejmě respektovat i další podmínky, definované v ZoPDS (autorizace úkonu, osvědčení o provedení digitálního úkonu atd).

PODKLADY PRO VALIDACI DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURY RESP. VLÁDY ČR

Vstupem pro validaci návrhů OVM na seznam služeb, jejichž realizace by pro něj znamenala nepřiměřenou zátěž, **bude** pro DIA, resp. v další instanci pro Vládu ČR, **tabulka dle přílohy I**. Ta vznikne na základě seznamu digitálních úkonů, který z katalogu digitálních úkonů **rozešle DIA** jednotlivým OVM **se žádostí o vyplnění údajů**.

U každé takové služby bude nutno vyplnit, zda služba patří do některého vylučujícího typu povahy služby a–c. Dále je nutné vyplnit četnost všech podání za nejbližší dostupné období kalendářního roku (typicky za rok 2024). Četnost se rozumí všech podání, tedy bez ohledu na způsob, kterým bylo podáno. Dále je třeba kategorizovat složitost podání výběrem ze 4 kategorií (jednoduchá, běžná, složitá nebo vysoce komplexní služba), popsanych podrobně v bodě tohoto materiálu „Nepřiměřená zátěž dle složitosti a dalších vlastností formuláře“. V posledním sloupci je pak třeba vyplnit textové odůvodnění okolností, rozhodných pro zařazení do příslušné kategorie komplexnosti (jednoduchá, běžná, složitá nebo vysoce komplexní služba), případně pro zařazení do některého vylučujícího typu povahy a–c.

Pokud OVM nevyplní položku četnost služby, je daná služba automaticky vyloučena z možnosti být deklarována jako nepřiměřená zátěž. Jsme si vědomi těžkostí, které mohou vzniknout věcnému správci při zjišťování počtu podání **v případě přenesené působnosti**. Zejména v případě, kdy neexistuje centrální AIS, ve kterém se odehrávají všechna podání a kde je by bylo možné tato podání jednoduše spočítat. Na druhou stranu je potřeba říci, že zejména v přenesené působnosti je realizace formulářového podání na úrovni centrálního správce vysoce mnohonásobně levnější než toto realizovat mnohokrát, myšleno na každé obci, která přenesenou působnost vykonává na jejím portálovém řešení obce.

Souhrnně řečeno, sloupce předávané DIA pro vyhodnocení každé služby by měly vypadat takto:

- a. Proaktivní služba – ano/ne
- b. Speciální právní úprava – ustanovení (paragraf) platného právního předpisu
- c. Připravovaná novelizace – číslo sněmovního tisku nebo číslo OVA z aplikace eKLEP
- d. Četnost služby – počet podání za rok, přes všechny obslužné kanály (vč. nedigitálních)
- e. Kategorizace služby – výběr z číselníku (jednoduchá, běžná, složitá nebo vysoce komplexní služba)
- f. Textové odůvodnění klasifikace - důvody pro zařazení do příslušné kategorie komplexnosti z bodu e), nebo do vylučujícího typu povahy služby body (a–c).

TERMÍN REALIZACE, HARMONOGRAM

Na základě zákona č. 23/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, bylo v rámci čl. XVI upraveno **přechodné ustanovení** tak, že **OVM zašle Digitální a informační agentuře** žádost o vyjádření podle § 4 odst. 6 zákona č. 12/2020 Sb. pro úkony již obsažené v katalogu služeb a to **do 30. června 2025**.

Níže navržený harmonogram předpokládá, že vláda termín 30.6.2025 svým usnesením **uspíší na 30.5.2025**, aby došlo k co největšímu **urychlení tohoto procesu**. Stejně tak harmonogram předpokládá, že vzhledem požadavku na maximální časové urychlení požádáme pana premiéra o prominutí meziresortního připomínkového řízení (MPŘ) z důvodu nelegislativního materiálu, který bude dopředu napřímo vykomunikován na bilaterálním principu na ose jednotlivé OVM – DIA.

Digitální a informační agentura předloží tyto žádosti, doplněné o své vyjádření, vládě. **Vláda následně rozhodne**, zda umožnění učinění digitálního úkonu podle § 4 odst. (1) písm. d) zákona č. 12/2020 Sb. způsobí orgánu veřejné moci nepřiměřenou zátěž, tak jak je popsána v odstavcích (4) až (6) téhož paragrafu.

Předpokládaný časový harmonogram

Datum do	Obsah kroku	Kdo koná
25.3.2025	Zveřejnění metodiky na stránkách DIA	DIA
27.3.2025	Prezentace metodiky na pravidelném setkání s digitálními zmocněnci (pracovní skupina RVIS)	DIA
28.3.2025	Rozeslání tabulky úkonů jednotlivým ohlašovatelům	DIA
30.5.2025	Aktualizace tabulky a zaslání návrhů nepřiměřené zátěže na DIA	ohlašovatelé
30.6.2025	Dokončení validace návrhů nepřiměřené zátěže od jednotlivých ohlašovatelů a současné podání žádosti panu premiérovi o prominutí MPŘ.	DIA
15.7.2025	Ukončení bilaterálních jednání na ose jednotlivé OVM – DIA.	DIA
16.7.2025	Předložení materiálu vládě	DIA

Vyplněné podklady prosím doručte do datové schránky Digitální a informační agentury yukd8p7 nebo na mail: posta@dia.gov.cz. Tabulku prosíme nepřevádějte do PDF, ale zašlete jako excelový soubor.

PŘÍLOHA I. VZOROVÁ TABULKA - PŘEHLED DIGITÁLNÍCH SLUŽEB VEŘEJNÉ SPRÁVY NAVRŽENÝCH NA NEPŘIMĚŘENOU ZÁTĚŽ

Smyslem níže uvedené vzorové tabulky je indikativně naznačit požadovaný formát výstupu a očekávaný obsah jednotlivých polí. Přesnost jednotlivých údajů není zaručena a nepředstavuje názor DIA na to, jaká výsledná hodnota má v daném poli u dané služby být.

kód služby	název služby	kód agendy	název agendy	název ohlašovatele	proaktivní služba	speciální právní úprava	připravovaná novelizace	četnost služby	kategorizace služby	důvody pro zařazení do příslušné komplexnosti nebo do příslušného typu povahy služby a-c
S562	zrušení omezení řidičského oprávnění	A1046	Agenda řidičů	Ministerstvo dopravy	ne	ne	ne	43	jednoduchá služba	Mimo osobní údaje uživatele služby formulář obsahuje 2 pole. Příkladá se jedna příloha.
S565	podání námitek proti záznamu v bodovém hodnocení	A1046	Agenda řidičů	Ministerstvo dopravy	ne	ne	ne	471	jednoduchá služba	Mimo osobní údaje uživatele služby formulář obsahuje 2 pole.
S95	vrácení řidičského oprávnění	A1046	Agenda řidičů	Ministerstvo dopravy	ne	ne	ne	36 064	běžná služba	Mimo osobní údaje uživatele služby formulář obsahuje 2 pole. Příkladá se až 9 příloh.
S480	přídavek na dítě	A1154	Státní sociální podpora	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ne	ne	ne	130 000	složitá služba	Formulář obsahuje velký počet polí (cca 30), povinnost vyplnění polí se řídí vyplněním řídících polí (např. způsob výplaty dávky), příkládá se až 9 příloh.
S4184	Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob	A385	Daňové řízení vykonávané územními finančními orgány	Ministerstvo financí	ne	ne	ne	800 000	vysoce komplexní služba	Formulář obsahuje desítky polí k vyplnění. Na základě vyplnění jednotlivých hodnot je nutné vyplnit další sekce a/nebo doložit přílohy. Formulář je rozdělen do

DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA

									několika sekcí. K formuláři se podle situace dokládá až 9 příloh + některé typy příloh se mohou přikládat vícekrát (např. jednotlivé dary).	
S1693	peněžitá pomoc v mateřství zahraničního zaměstnance	A1029	Sociální zabezpečení	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ano	ne	ne	1 000	běžná služba	Z pohledu uživatele služby jde o proaktivní službu: narození dítěte na ČSSZ nahlásí lékař, uživatel služby informuje zaměstnavatele, který podává hlášení ČSSZ.
S7732	Hlášení místa pobytu na území (cizincem)	A116	Agenda cizinecká a ochrany státních hranic	Ministerstvo vnitra	ne	§ 93 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb.	ne	93 000	běžná služba	Zákon stanovuje nutnost osobní přítomnosti při hlášení místa pobytu.
S1885	žádost o potvrzení o době trvání účasti na důch. poj. a o vyměřovacím základu pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zam.	A1029	Sociální zabezpečení	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ne	ne	Sněmovní tisk 926	6 000	jednoduchá služba	Připravovaná novelizace, obsažená v ST 926, zavede speciální právní úpravu podacího kanálu pouze prostřednictvím jiného kanálu, než je podání portálovým způsobem podle §4, odst. 1, d). Digitalizace současného stavu by tedy byla neefektivní a nevhodná.